

163

1799.

N. 5.

Esti=Ma-Rahwa

KALENDER,

ehl

Läht = Nämät

1799.

Nasta peäle, pärrast meie

Jesanda JEsusse Kristusse
Sündimist.

Talliinas,

Eräkkitud Lindworsse Kirjadega.

Parrast sedda kallist Jesusse Kristusse
sündimist, on tänamo. se 1799. aasta.

Parrast ma = ilma lomist   /   /   5748

Parrast Luterusse õige Usfo ülles=
wõtmist   /   /   /   /   283

Parrast wanna katko   /   /   142

Parrast sedda kui wäggi Pranburgi
läks   /   /   /   /   121

Parrast sedda kui Toompä põllend   115

Parrast sedda sure näha hakkatust   104

Parrast teist katko   /   /   /   89

Parrast meie armolisfema Keistri = ja
Sure Herra Paul Petrowits
sündimist   /   /   /   /   43

Parrast sedda kui ta hakkand wallit=
fema   /   /   /   /   3

Pühha = Päwa Mark

3.

Joulo = ja Bastla = päwa wahhel, on:

9 Nädalat, 5 Päwa.

Märkide selletaminne.

Noor fu.

Esimenne werendel.

Täis fu.

Wimne werendel.

Hea aadrit lasta.

- Hea kuppis lasta.
- ⋯ Hea arstimisse rohto wotta.
- ✕ Hea kälwada ning istutada.
- Hea lapsi wödrutada.
- ✕ Sedda, mis pitkaliste peab kaskwama.
- ∧ Hea puid raiuda hone tarwis.
- ∨ Ahjo tarwis.
- p. pärrast.
- p. l. pärrast lounat.
- e. l. enne lounat.
- P. Pühha.

JANUARIUS.

Neõri = Ku.

Kristusse Õmberleikamis. Luk. 2, 21.

1 Loupääw

Neári. P.

Liisa Jummal!

JESUS Egiptusse maal. Matt. 2, 13.

2 Pühhap.

P. p. Neári. P.

Kül

3 Esmasp.

Set

) 6. e. L.

4 Teisipääw

Enof

mat,

5 Keßnädal

Metusalem

fel

6 Neljaspääw

3 Running. P.

get

7 Kede

Julianus

Sl

8 Loupääw

Erart

mat.

JESUS 12 aastat wanna. Luk. 2, 41.

9 Pühhapääw

P. p. 2. K. P.

Zuiff

10 Esmasp.

P. pawli P.

 7. p. L.

11 Teisipääw

Ewraim

† ^

12 Keßnädal

Kein

ja

13 Neljasp.

Hilarins

Lummes

14 Kede

Weli^s

fads

15 Loupääw

Tirit

do.

Pulmad Rana: Liinas. Joann. 2, 1.

16 Pühhap.

P. p. 3. K. P.

Selle

Sel Kuul on 31 Päwa.

17 Esmasp.	E nnise P.	järrel
18 Teisipäaw	A ksel.	C o, 20, c. 2.
19 Restnädal	Sara	ou
20 Neljasp.	W aab, S ebast	pehmet,
21 Rede	Neto	ja
22 Loupäaw	Winsent	∴ wahhel

Peälikkust Kapernauma Riinas. Matt. 8, 1.

23 Pühhap.	3. P. p. 3. R. P.	uddusset
24 Esmasp.	Timoteus	 10. p. 2.
25 Teisipäaw	W aawl, U mb.	Simat
26 Restnädal	Polikarpus	obata,
27 Neljap.	Krisostom	†
28 Rede	R arel.	Sel:
29 Loupäaw	Sammel	ge,

Kristus laewa peäl. Matt. 8, 23.

30 Pühhap.	4 P. p. 3. R. P.	ja
31 Esmasp.	Ann	kulm.

12nel selle ku päwal, touseb päike kello 8. ning ühhe pole tundi, lähhab alla, kello 3 ning ühhe pole tundi. Päaw on pitk 7. tundi, ja ö 17. tundi.

SEPTUAGINTUS.

Rúinla = Ru.

1 Teisipááw	Pirrit	Selget
2 Restnáddal	<i>Rúinla P.</i>	2, e. l.
3 Neljaspááw	Hanna	Páwat
4 Rede	Beronika	kange
5 Loupááw	Agata	kál

Umbrohhust. Matt. 13, 24.

6 Púhhap.	<i>P. p. 3. a. J. P.</i>	maga.
7 Esmasp.	Rikart	⤴
8 Teisipááw	Raesperdina	☸
9 Restnáddal	Salomon	Lummes
10 Neljasp.	Kolastika	<i>7, e. l.</i>
11 Rede	Edo	saddo.
12 Loupááw	Eulalia	⊕

Bina = máest. Matt. 20, 1.

13 Púhhap.	<i>P. e. Rr. líl. P.</i>	líkkud
14 Esmasp.	Balentin	Pá
15 Teisipááw	Baustina	<i>10. p. l.</i>
16 Restnádda	Juliana	✓ wad.

Sel Kuul on 28 Päwa.

17 Neljasp.	Alexander	Tunls
18 Keede	Konfordia	sed,
19 Loupääw	Simon, Apost.	niisked,

Rülwi: Mehhest. Luk. 8, 4.

20 Pühhap.	S. W. e. ill. P.	fegga-
21 Esmasp.	Jesaias	set
22 Teisipääw	Peetri P.	Tlnat.
23 Restnäädal	Nestor	☀ 3, p 2.
24 Neljasp.	Maddise P.	Nende
25 Keede	Seremus	♁
26 Loupääw	Wiktorius	järrel

Pimme Tee: äres. Luk. 18, 31.

27 Pühhap.	Wagst. Pühha.	külm.
28 Esmasp.	Justus	

I 6 nel selle ku pawal touseb päike kello 7, lähhäb
allo, kello 5. Pääw on 10, õ agga 14. tundi pikk.

1 Teisipääw	Wastla W.	Kange
2 Keftnääddal	Zuchla W.	tuul,
3 Neljasp.	Gers	☾ 8, p. 2.
4 Kede	Udrian	♠ kũl-
5 Loupääw	Janus	ma
Kristusse kiusaramiõsfe. Matt. 4, 1.		
6 Pühhap.	1 P. Vaastus	Ilmatz
7 Esmasp.	Kotwrid	te=
8 Teisipääw	Siprian	♠ ♠ ♠ ♠
9 Keftnääddal	Wõõri Pääw.	ga.
10 Neljasp.	Perpetua	☀ 5, p. 2
11 Kede	Konstantin	⋯ Sel-
12 Loupääw	Krekor.	get

Kananea, Naesest. Matt. 15, 21.		
13 Pühhap.	2 P. Vaastus.	Pämat,
14 Esmasp.	Sakarias	kũl-
15 Teisipääw	Longinus	mat
16 Keftnääddal	Kert	† Dõd
17 Neljasp.	Drutoj	☾ 9, e, 2

Sel Kuul on 31 Päwa.

18 Kede	Willemina	Päwa
19 Loupääw	Kabriel	aal
Eest kes kurratist waewatub. Luk. II, 14.		
20 Pühhap.	3. P. Paastus.	Sulla.
21 Esmasp.	Vent	† Tuul,
22 Teisipääw	Kawael	lummes
23 Restnädal	Tiits	tuisst,
24 Neljasp.	Kasimir	☩
25 Kede	Paast. Mar. P.	☼ 9, e. 1.
26 Loupääw	Emanniel	☿ wih:

5000 Wehhe Söötmissest Joann, 6, 1.

27 Pühhap.	4. P. Paastus	maga
28 Esmasp.	Kustaw	segs
29 Teisipääw	Kideon	gas
30 Restnädal	Kido	tud.
31 Neljasp.	Udonias	☿

1001 selle ku päwal touseb päike kello 6, lähhääw
alla kello 6 päaw on 12. ja ö 12. tundi pikk.

I Rede	Karjaliste P.	✕ ^ Niis=
2 Loupääw	Teodorus	) 10, e. 2.

Jesús kinnidega wiisatud.		Joann 8, 46.
3 Pühhap.	P. Paastus.	ket,
4 Esmasp.	Umbros	∴ wihma=
5 Teisipääw	Maaksim	saos
6 Keßnädal	Kölestin	† ja
7 Neljasp.	Aaron	lumme=
8 Rede	Liborius	ga
9 Loupääw	Bogislaus	☉ 1, e. 2.

Kristusse süße söitmisest.		Matt. 21, 1.
10 Pühhap.	P. Paastus.	seggas
11 Esmasp.	Julius	♁ tud
12 Teisipääw	Etsekiel	♁ † Is
13 Keßnädal	Serwasius	mat.
14 Neljasp.	Suur Neljas P.	Küüni P.
15 Rede	Suur Rede.	☾ 10, p. 2.
16 Loupääw	Rudolf	✕ Selge=

Sel Knul on 30 Päwa.

Kristusse Ülestouõmissesf.		Mark. 16, 1.
17 Pühhap.	1 Pühha.	mad
18 Esmasp.	2 Pühha.	Päwad,
19 Teisipäaw	3 Pühha.	wahhel
20 Restnädal	Udolarius	☸ Kan-
21 Neljasp.	Sulpisius	ge tulega.
22 Keede	Rajus	Nende
23 Loupäaw	Jüri P.	† järrel

Küni-pandub Utsist. Joann 20, 19.

24 Pühhap.	1 P. päw. Ülest.	☸ 2. e. 2.
25 Esmasp.	Markusse P.	☸ ^
26 Teisipäaw	Etsekias	heitlik
27 Restnädal	Ludolw	fud
28 Neljasp.	Klaus	ja
29 Keede	Witalis	sojad
30 Loupäaw	Reinmund	Simat.

12 nel selle ku päwal touseb päälit, pole Tundi pära
 rast kello 4 ning lähäb alla, pool tundi pärrast kello
 7. Päaw on pitk 15. ja õ 9. Tundi.

Heast karjatsfest, Joann. 10, 11.

1 Pühhapääw	<i>2 P. p. III P Wolbr.</i>	<i>7, p. 1.</i>
2 Esmasp.	Sigismund	♣ Muist
3 Teisipääw	<i>† Kristi Leidm.</i>	uddused
4 Keßknäddal	Kottard	✝ ja
5 Neljaspääw	Susanna	wil-
6 Keede	Lomisilla	lud
7 Loupääw	Tanislauß	Pääwad.

Ürrikesse aia pärrast Joann. 16, 16.

8 Pühhap.	<i>3 P. p. Ullest. P.</i>	<i>9, c. 1.</i>
9 Esmasp.	Job	✝ Niiske
10 Teisipääw	Parnabas	külm,
11 Keßknäddal	Wiktor	ud-
12 Neljasp.	<i>Liino † Pääw.</i>	dune
13 Keede	Liberatus	☸ ja
14 Loupääw	Sabina	tuulne.

Kristusse ärraminuemisfest. Joann. 16, 5.

15 Pühhap.	<i>4 P. p. III P.</i>	<i>9, c. 1.</i>
16 Esmasp.	Jodokus	☸ Willo

Sel Kuul on 31 Päwa.

17 Teisipäaw	Erik		tuul,
18 Restnädal	Sohwi	†	
19 Neljasp.	Zule + Päaw.		wahs
20 Kede	Vill		hel
21 Loupäaw	Tesiderius		wihmas

Sigest pallumisest. Joann. 16, 23.

22 Pühhap.	5 P. p. ill. P.		wahhel
23 Esmasp.	Eduard	☩	☉ 4, p. 1.
24 Teisipäaw	Pendiks	☉	päwas
25 Restnädal	Urwan.		paistes
26 Neljasp.	Suur + Päaw.		ga.
27 Kede	Veet		Selge
28 Loupäaw	Willem		taew

Rõmustajast, Joann. 15, 26.

29 Pühhap.	6 P. p. ill. P.		ja tuul
30 Esmasp.	Petronella	☉	ne.
31 Teisipäaw	Wikand!	†	☾ 2, e. 1.

smal selle ku päwal touseb päite pole tundi pärrast kello 3. ning lähhab alla pole tundi pärrast kello 8. Päaw on pitt 17. 8 agga 7. tundi.

1	Resknáddal	Kotskal		Sojad
2	Neljaspään	Hiskia		ja
3	Kebe	Rasmus	†	selged
4	Loupään	Liso		Päwad.

Pühhasi Waimust, Joann. 14, 23.

5	Pühhap.	<i>Neke = Pühhi</i>		Nens
6	Esmaasp.	<i>Teine Pühha</i>	☉	6, v. 8
7	Teisipään	<i>Kolmas Pühha</i>		de
8	Resknáddal	Medardus	☉	järrel
9	Neljasp.	Pertram	†	woiks
10	Kebe	<i>Pitkem Pään.</i>		kange
11	Loupään	Blawius	♁	mürs

JESUS ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

12	Pühhap.	<i>3 aino Jun. P.</i>		ristas
13	Esmaasp.	Tobias		minne
14	Teisip.	Valerian		☉ 5, 6, 8.
15	Resknáddal	<i>Wibi Pään.</i>		wihmas
16	Neljasp.	Justina		ga
17	Kebe	Krect	†	
18	Loupään	Nikander		tulla.

Sel Kuul on 30 Päwa.

Rikkast Mehhest. Luk. 16, 19.

19 Pühhap.	<i>2 P. p 3 a. T. P.</i>	Selged,
20 Esmasp.	Ulgarus	tuulsed
21 Teispäaw	Rael	Pä:
22 Restnädal	Ulkasius	☀ 5, e. L.
23 Neljasp.	Pasilius	☼ wad,
24 Rebe	<i>Jaani Päaw.</i>	waike
25 Loupäaw	Kristiana	† ne

Surest Ohto-sõma:aiast, Luk. 14, 16.

26 Pühhap.	<i>2 P. p 3 a. T. P.</i>	ja
27 Esmasp.	Ladislauß	☾ kaunis
28 Teispäaw	Josua	☾ 6, e. L.
29 Restnädal	<i>Peetr. Paawol. P.</i>	foe
30 Neljasp.	Judit	† Ilm.

1 onel selle Ku Päwal touseb päike 3. werendel
 pärrast kello 2. ning lähhab alla, üks werendel
 pärrast kello 9. Päaw on pitk 18 ning üks pool
 tundi. S on 5 ning, üks pool tundi.

1 Rede	Teobald	Wäg
2 Loupääw	<i>Heina Mar. P.</i>	ga

Raddunus Lambast, Luk. 15, 1.

3 Pühhap.	<i>3 P. p. 3 a. J. P.</i>	fojab
4 Esmasp.	Ulrik	Páwab,
5 Teisipääw	Anselm	✠ selged
6 Restnaddal	Hektor	☉ <i>3, 1. 2.</i>
7 Neljaspääw	Semetrius	ja
8 Rede	Trino	wih=
9 Loupääw	Ritian	✠ mas

Olge armolisfed, Luk. 6, 36.

10 Pühhap.	<i>4 P. p. 3 a. J. P.</i>	ta
11 Esmasp.	Eleonora	on
12 Teisipääw	Hindrik	ota.
13 Restnaddal	<i>Morrete P</i>	☾ <i>10, 2. 2.</i>
14 Neljasp.	Vonawent	Nenbe
15 Rede	<i>Apost. Jagg.</i>	järrel
16 Loupääw	Auqust	Wihm,

Konkest kalla-sagist, Luk. 5, 1.

17 Pühhap.	<i>5 P. p. 3 a. J. P</i>	Fange
------------	--------------------------	-------

Sel Kuul on 31 Päwa.

18 Esmasp.	Rosina	} mürris- tamisse ja rahhega. ☼ 4. p. 2. Selged Päwad,
19 Teisipäaw	Kuwina	
20 Kesknaädal	Elias	
21 Neljasp.	Taniel	
22 Keede	Apollina	
23 Loupäaw	Karolina	

Wariseribe Digusfest. Matt. 5, 20.

24 Pühhap.	<i>6 p. p. 3. a. J. P.</i>	foe Ilm,
25 Esmasp.	<i>Jacobi P.</i>	ja
26 Teisipäaw	Anno	☼ uddus
27 Kesknaädal	Marta	☼ fed
28 Neljasp.	Leadriz	☾ 11, e. 2.
29 Keede	<i>Olwi Päaw.</i>	☼
30 Loupäaw	Ubdon	☼ Öbb.

4000 Mehhe söötmissfest, Mark. 8, 1.

31 Pühhapäaw | *7 p. p. 3. a. J. P.* |

14 nel selle ku päwal touseb päife 3. werendel pärrast kello 4. ning läbhäh alla, werendel pärrast kello 7. päaw on pitk 14. ning üts pool, 8 agga 9 ning üts pool tundi.

1 Esmaspáam	Petri Wang.	Raunid
2 Teisipáam	Annibal	head,
3 Restnáddal	Elesar	ja
4 Neljaspáam	Judas	☉ 2, p. 2.
5 Rede	Tominius	sojad
6 Loupáam	Eigenius	✓ Páwad.

Walle Prohwetifest, Matt. 7, 15.

7 Púhhap.	8 P. 1. 3. a. T. P.	Soe;
8 Esmasp.	Siriakus	múrris
9 Teisipáam	Romanus	✕ ta
10 Restnáddal	Lauitse P.	min
11 Neljasp.	Herm	† 8 ne
12 Rede	Eisebius	☾ 4, p. 2.
13 Loupáam	Klara	fange

Ullekohtfest Maia - piddajast, Luk. 16, 1.

14 Púhhap.	9 P. 1. 3. a. T. P.	
15 Esmasp.	Kuffi Mar. P.	wih
16 Teisipáam	Isaak	† maga.
17 Restnáddal	Onesimus.	Tuulne,

Sel Kuul on 31 Päwa.

18 Neljasp.	Zeno	ja
19 Keede	Sebald	✕ selge
20 Loupääw	Kut	☀ e 2.

Jerusalemma xiina ärrarikmisest Luk. 19, 41.

21 Pühhap.	10 P. p. 3. a. T. P.	taew.
22 Esmasp.	Sakeus	^ Pilwa
23 Teisipääw	Parfabas	sed
24 Keetnäädai	Pertli P.	☼
25 Neljasp.	Ludewik	uddus
26 Keede	Treneus	☾ 5, e. 2.
27 Loupääw	Perent	✓ sed

Wariserist ja Zolnerist, Luk. 18, 9.

28 Pühhap.	11 P. p. 3. a. T. P.	Päs
29 Esmasp.	Joann: Mulli	
30 Teisipääw	Rebeka	wad.
31 Keetnäädai	Benjamin	☼

14. selle ku päwal toušeb päike 3. merendel pürrast kello 4. ning lähhäb alla, we endel päre. kello 7. p. on pük 14 ning üks pool, v agga 9. ning üks pool tuudi.

SEPTEMBER Suggise=cht Mihkli=Ku.

1 Neljaspään	Elidius	Raunid
2 Keede	Elisa	kuis
3 Loupään	Reinart	 4, c. 1.

Kurdist ja teletumast, Mark. 7, 31.

4 Pühhap.	12 P. p. 3. a. J. P.	wad
5 Esmasp.	Magnus	ja
6 Teisipään	Regina	✓ sojad
7 Keefnädal	Kay	Pawad,
8 Neljaspään	Maria Sündm.	põra:
9 Keede	Ubigail	wad
10 Loupään	Eobald	✕ ♣

Preestrist ja Lewitist, Luk. 10, 23.

11 Pühhap.	13 P. v. 1. a. J. P.	10, c. 1.
12 Esmasp.	Wõõri Pään	Wihma
13 Teisip.	Amatus	⦿ ∴
14 Keefnädal	† Ullendam.	pole.
15 Neljasp.	Nikodemus	↖ Laew
16 Keede	Siwemia	on
17 Loupään	Titus	♁ pilwes

Sel Kuul on 30 Päwa.

Künnest Piddali: többisest.		Lut. 17, 11.
18 Pühhap.	<i>14 P. p. 3. a. J.</i>	☀ 9, e. 1.
19 Esmasp.	Wanustus	↗ willud,
20 Teisipäaw	Eõns	uddused
21 Kesknäddal	<i>Matteuse P.</i>	Päwad,
22 Neljasp.	Morits	↗ wihmas
23 Kede	Osea	ga.
24 Loupäaw	Kleomas	} Nende järrel

Mammonast, Matt. 6, 24.

25 Pühhap.	<i>15 P. p. 3. a. J.</i>	☀ 9, e. 1.
26 Esmasp.	Tetel	fange
27 Teisipäaw	Udolu	↗ tuul
28 Kesknäddal	Wentfel	ja
29 Neljasp.	<i>Miheli P. d. l.</i>	felge.
30 Kede	Hieronimus	

12 nel selle ku päwal touseb päike kello 6. ning lähhäb alla kello 6. päaw on pitt 12. ning õ ka 12. tundi.

DECEMBER. Wina: meil Noja: Ru.

I Loupááw	Wolrad	Mommi
Maini = Piina = Surnust, Luk. 7, 11.		
2 Púhhap.	16 P. p. 3 a. J. P.	 9, c. 1.
3 Esmasp.	Wolmer	↗ selged
4 Teisipááw	Orants	Wá:
5 Kestnáddal	Wides	wad:
6 Meljaspááw	Amalia	↗ nende
7 Kede	Susanna	⊕ járrel
8 Loupááw	Kustaw	♁ af:

Wee: többisest. Luk. 14, 1.

9 Púhhap.	17 P. p. 3 a. J. P.	Kawad
10 Esmasp.	Durkart	wih:
11 Teisip.	Angelus	C 1, c. 1.
12 Kestnádda	Mai	↗ mased
13 Meljasp.	Terestia	santid
14 Kede	Kalikstus	ja
15 Loupááw	Heddo	⊕

Surem: st Käsust. Matt. 22, 34.

16 Púhhap.	18 P. p. 3 a. J. P.	roppud
------------	----------------------------	--------

Sel Kuul on 31 Päeva.

17 Esmasp.	Dlop	☀ 1, e. 1.
18 Teisipäärw	Lukas	☾ Ilnad
19 Keßknäddal	Lutsius	☾ tulla.
20 Neljasp,	Wendelin	☾ Seagane,
21 Keðe	Ursel	☾ ja
22 Loupäärw	Semerin	

	Alwatud	Junimeesfest.	Matt. 9, 1.
23 Pühhap.		19 P. p. 3 a. J. P.	niiske.
24 Esmasp	Wlorentin		☾ 8, p. 1.
25 Teisipäärw	Kristian		☾ kilmad
26 Keßknäddal	Amandus		☾ Ööb.
27 Neljasp.	Wilip		☾ Wihm
28 Keðe	Engelbrecht		☾ lum=
29 Loupäärw	Abfalom		☾ mega

Pulma Wdest, Matt. 22, 1.

30 Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.	☾ feg=
31 Esmasp.	Wolfgang	☾ gatud.

16 nel selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 7 ning lähhäb alla pole tundi pärrast kello 5, päärw on pitk 9. ö 15, tundi.

1 Teisipääw	Pühhade P.	 4. p. 2.
2 Kestnåddal	Singede P.	Miis=
3 Neljaspääw	Kottlieb	✓ fed,
4 Kebe	Ott	roppud,
5 Loupääw	Råspær	wahhel
Runninga = Mehhe = Piasst, Joann. 4, 47.		
6 Pühhap.	1. p. 3. a. J. P.	kül=
7 Esmasp.	Klaudius	mad,
8 Teisipääw	Bris	wahhel
9 Kestnåddal	Teodora	 2. p. 2.
10 Neljasp.	Martin Lutter	wihma=
11 Kebe	Martin Piist.	fed
12 Loupääw	Mikadins	Pä=
Kawwalast Sullajest Matt. 18, 23.		
13 Pühhap.	2. p. 3. a. J. P.	wad.
14 Esmasp.	Leopold	Kühmad
15 Teisipääw	Atanasius	
16 Kestnådda	Ulweis	 5. e. 2.
17 Neljasp.	Jonas	ööd.

Sel Ruul on 30 Päwa.

18 Rede	Esa	Müüd
19 Loupääw	Liisbet.	akkawad
Kohto = Rahhast, Matt. 22, 15.		
20 Pühhap.	23 P. p. 2. a. 3. P.	Külmes
21 Esmasp.	Wier. Dhwert.	mad
22 Teisipääw	Sesilia	^ Päwab
23 Kestnädal	Klement	) 5, e. 2.
24 Neljasp.	Josias	Lummes
25 Rede	Kabbrina P.	saos
26 Loupääw	Isai	ja

Kristusse Sisse sditmisjey, Matt. 21, 1.		
27 Pühhap.	1 Kr. Tull. P.	tulega
28 Esmasp.	Künter	^
29 Teisipääw	Ewert	∴ tulla,
30 Kestnädal	Andrese P.	

9mal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 8. ning lähhab alla pole tundi pärrast kello 3. päaw on pitk 7. ü agga 17 tundi.

1	Meljaspääw	Urent	
2	Keede	Randidus	 Käl, c. 2.
3	Louppääw	Parbo	mad,

Lähhet, eüne wimist Päwa. Luk. 21, 25.

4	Pühhap.	2 Kr. Tull. P.	felged
5	Esmasp.	Wolber	Päs
6	Teisipääw	Niagolas	wad.
7	Keftnåddal	Natalia	 Lummes
8	Meljaspääw	Mar. Saam.	fad=
9	Keede	Juhkum	 I, c. 2.
10	Louppääw	Lühem Pääw.	do,

Joannes Wangi = tornis. Matt. 11, 2.

11	Pühhap.	3 Kr. Tull. P.	uddune
12	Esmasp.	Ottilia	ja
13	Teisipääw	Luisia	fulla
14	Keftnåddal	Nikassius	Jlm.
15	Meljasp.	Johanna	 5, p. 2.
16	Keede	Lidia	 Pehs
17	Louppääw	Albina	 med

Sel Krul on 31 Päwa.

Joannesse	Tunnistusfest.	Joana 1, 9.
18 Pühhap.	<i>4</i> Sr. Lull. P.	Päwad,
19 Esmasp.	Lott	↖ pea
20 Teisipään	Abraam	külm
21 Resknädda	<i>3</i> Tomä Pään	pea
22 Neljasp.	Peata	⋮ fulla.
23 Kede	Udo	) 1, p. 1.
24 Loupääw	Ewa	Selged

Kristusse	Sündimisfest. Luf. 2, 1.	
25 Pühhap.	<i>2</i> Jeus	külmad
26 Esmasp.	<i>1</i> Jeime Pühha	Ilmad
27 Teisipään	<i>2</i> Jeime Pühha	lõppetawad
28 Resknädt	<i>3</i> Elita laste P.	♣ sedda
29 Neljasp.	Noa	Uas
30 Kede	Sawet	† ta.
31 Loupääw	Silwester.	♣ <i>10, e. 1</i>

1 onel selle ku päwat touseb päike werendel pärs
 rasi kello 9. ja lähhäwalle 3. werendel pärsasi kello
 2. päw on pē k 5. ja üis pooltundi, d agga 18. ja
 üis pooltundi.

—*—

Päwa- ja Ku-Varjutamisest.

Pääw üksi, saab sel Nastal kaks kord
warjutud, agga mollemad Warjutamisest ei
pole meie pool mitte nähtawad.

Õppetuis, kuida

Keit ma rahwas woib, ilma sure wae-
wata, liinopuud piddada ja se läbbi rik-
kaks sada, küssimiste ja kofimiste
Sannadega üllespantud.

Esimenne Peatük
Neist messilastest.

Witmesuggused on need mesfilased?

Kolmesuggused. 1) Tõ = teggiad mesfilased, kes ei olle õiged isfased, ka mitte emmased, ning on ka keikide seas need keige wähhemad. 2) Need lesed, mis isfased ja need keige suremad on. Memmad
on

on ilma nõalata ja nende tõ on, et nem-
mad auduroad nende munnade peäle, mis
emma on munnenuud. Kui audumisfe
aeg möda on, siis nemmad sawad teistest
ärramurtud, muido olleks mitte ni paljo
toidust ollewad, et nemmad feif talwe läb-
bi woiksid ellada. 3) Runningas, mis
õiete emma's nimmeta'se, sest temma on
se ainus emmane feige pu sees, kes feif need
munnad munneb. Ta tunnusse sest, et
tal pitkem ja terrawam perse, foldsed jo-
ned perse ümber, teised joned on musta-
hallid, lühhemad tiwad, ka foldsed pit-
kemad jallad on, temma lennab ura külle,
kui perse piddi temmale raskem ollema.
Temmal on ka üks nõäl, misga ta wäg-
ga arwo nõälab, waid ta pruhib sedda
seks, et ta sellega, kui üks teine emma on,
tedda ärratappab. Temma wallitseb teis-
te üle, ja temmast sawad feif teised ram-

mo ja joudo. Kui temma sureb, siis
teie'd jätkwad puud mahha ja nenda läh-
háb ta hukka.

Mis siis need wáhhemad sawad tóteggial's
nimmetud?

Sepárrast, et nemmad teie, mis pu-
sees on. sisse kandwad, nenda kui on mes-
si, wahha ning wessi. Nemmad wal-
mistawad need kerjeksed, wíwad need
surnud wálja ja piddawad wasto, et woe-
rad linnud ei sa sisse.

Mis on nende toidus?

Met, wahha ja teie'suggused rosid ja
bitised.

Kui tallisel ajal nende toidus otsa saand,
mis siis teha?

Siis antaksa, kui tunnukse hádda ol-
) (le

Iewad, met, mis piisofesse kausiga kassinaste pu sisse pännakse.

Ons se ka tarwis, et miidagid mahha istutakse ehk küllitakse, mis nende toidusjeks heaks lähhab?

Jah on: need rohhud je need puud, mis seks head on, on mitmesugused, agga need leigeparramad on tattrad.

Ons wet ka tarwis?

Jäta, sest se lähheb nendele wägga tarwis; agga sured järwed ei olle mitte head, sest tuul lööb wägga paljo neijsi seenna sisse mahha.

Eks se ei olle parrem, kui need puud seiswad ullo all?

Kellel rammu on, se tehko maia laudadesi mis ees peab kõrgem, kui tagga ollema.

ma. Need liinopund peavad ka lauda-
 dest tehtud sama, siis on nemmad ker-
 gemad tõsta ja nemmad ei wotta
 ni palju rumi. Need rohhud, mis maja
 ees kaswawad, peavad hästi ärralüffa-
 tud sama sellepärast kui liinud perred
 heitwad, ning se emma mahhalangeb, et
 ta sünnib üllesotsida, ning siis ka sellepär-
 rast, et kannad, hiired ja sissalikkud ei
 woiwad sallaja seal olla, sest need tegge-
 wad lindudel palju pahhandust. Maia
 peab nenda ehhitud sama, et ta louna po-
 le seisab, ja se koht peab nenda ollema,
 et tuul ei kät wägga läbbi, ja pissokesed
 puud peawad nenda mahhaistatud sama,
 et nemmad wägga hagdale kui ka trossi
 ei seiswad, muido liinud ei sa hästi wäl-
 ja lenda. Keik mis sandiste haiseb, nen-
 da kui rambad ja sõnuik, ei kannatawad
 nemmad mitte.

Missuggused puud on need feigeparramad?

Kellel ei olle rammo, et ta woib selug-
gust maia ehhitada, mis praego ollen nim-
metanud, se piddago ikka need puud, mis
sün maal prufitakse, olgo kuusine, haab-
ne, mändne kellel ei olle ühtegi lomokest,
mis rahn ei olle raiunud, ehk fore wahhele
koiekessi ehk toukofessi ei olle leida, sest
neid raiub ikka rahn. Need puud on sel-
leparrast head, et nemmad woivad talli-
sel aial wasto piddada, sest et tuul kui ka
wihma nende peäle kãib. Agga kellel
rammo on maia ehhitada, se tehko ennese-
le nelli kantliffud puud laudadest, kelle
pitkus $1\frac{1}{4}$ fúnart on. Kes need puud
tabhab pruuda, se peab need liitmised
hãsti kokkoliitma, nenda et kerbsed, õm-
blikud ja teised masakad ei sa sisse. Ne-
dõ sinnatsed puud on selle parrast wãgga head,
et nemmad kõrged on, et nemmad wãgga
kas-

Kassinad on, mis linnud armastavad,
ning siis ei olle ühtegi kartu, et tuul ehk
vihma peaks kahjo teggema, sepärast et
nemmad warjul seiswad.

Kes linnopu tahhab osta, mis on temma
kohhus tähhele panna?

Kes linnopu tahhab osta, se peab jär-
rele waatma, eks kange perre seäl on, ning
kas rohkesti toidus leida on. Ei pea se
ostia ka misuggused wõtma, kes parrema
karia ma peäl on olnud, kui seäl on, kuh-
ho ta neid wiib. Sest tundwad nemmad
pudo, siis tüddiwad nemmad tööd tehha,
sawad laisaks ja pu lähhab raisko.

Mis siis tehha, kui perre rammoto ja paljo
neist surnud on?

Siis ei olle parrem nou, et agaa kew-
wadel selle pu seest, kellel kanger perre on,

üts hult woetakse wälja ja pañnakse teisel
sise. Kell tarwis on. Sesamma pu veab
agga kinnimattetud sama fals ehk kolm
päwa, ei nemmad teine teiseqa sawad
willund.

Kui agga emma surand on, mis siis tehha?

Sel perremehhel, kellel üts teine emma
paigale on, ei olle wigga ühteg t, sest ta
aännab sedda jälle asfemele. Mäga kui se
ep olle, siis woetakse kerrekessed, kus vo-
jad sees on, ja pannakse pu sise siis nem-
mad audurwad isje ennese emma wälja.

Kuida peawad puud hoitud sama, et liinud
hea melega paigale jawad?

Need puud peawad kassinaste hoitud
ja nenda poigale pantud sama, et nem-
mad ei sa märiaks, et egga kassid eaga
hiirid ei sa kaual, sest nende haiso lünnud
ei

ei Pannatawad; kui üks ärraroostetud
nael seal sees on, siis liinud sedda pu ei
armasta ka mitte. Enne kui liinud sa-
wad sisse pantud, peab pu pojo-rohliga
hästi wälja pühkitud sama.

Kust need liinud sedda mee-wahha sawad?

Wahha tulleb meest, mis liinud om-
ma jonedele läbbi wälja higgistawad, seals
on se tarwis, et pu sees ikka soja on.

Mitmesuggune on mee-wahha?

Kahhesuggune; teine on se mustwaha,
ha, misga need liinud teie praggud kuf
ka pu su liini matwad; teine on jälle
se õige mee-wahha, kust terjekesed teh-
akse.

Kuida tuñnukse, mis uus ehk mis wanna
wahha on?

Se tuñnukse sest, et uus wahha on
diete walge ning wanna on mustem.

Kas wanna wahha teeb ka pahhandust Lindudele?

Jah teeb, sest toukofessed kaswamad
se läbbi, mis läbbi liñnud raisko lähwad.

Mis siis tehha, kui wanna wahha on?

Süis saab üks uus pu selle wanna peä
le püsti pantud. Mollamad pohjad sa
wad wahhelt ärrawoetud nenda, et need
liñnud selle wanna seest selle ude süsse woi
wad káia. Se ketaeparras aeg seks on
kewwadene aeg. Süngise wasto saab
uus pu selle wanna peält mahha woetud
ja se wanna jääb perremehhele kasjüks.

Mis

Misfuggast meewahha armastawad liinud?

Se on ikka ennam nende mele parrast,
mis uus on.

Rust nende pojad sündivad?

Emma saab üksainus ferd omma ellas
misse sees übbe lesfega, mis isane on,
folko, ja sest munneb temma pã rast leit
munnad. Üks nisuggune emma munneb
igga aasta sees 60 ehk 70,000 munnad.

Rust need lesjed sündivad?

Need sündivad sest, mis neimad isse
munnewad?

Rust agga emma sümb?

Emma munneb üks hulk munnad, ja
nende seas on ka nisuggu ed munnad, kust
need emmad sawad wälja autud.

Millal hakkab üks emma munnema?
Kuendamal päeval.

Eks sünnib mitte teha, et liinud peavad hästi
perret heitma?

Jah sünnib; lewadadel antakse nende-
le ühe waagna sisse kolm täit met ja üks
täit wet, mis tulle peal sojaks tehakse.

Rust tulleb se et monnikord need pojad mis
kerjekeste sees lähwad hukka?

Se tulleb 1) sest, kui emma need munn-
nad pahhem piddi munneb, ja 2) kui liig
soja pu sees on.

Eks emmajätta ka omma pu mitte mahha?

Ei ial. Se on üks wägga arrolinne
assi, kui temma tulleb wälja. Kui üks
kange hais eh! nälg on, siis lähhab tem-
ma kül ärra, agga omma perrega hopis
tükkis.

Kui

Kui kama ellab emma?

Monnikorda 13 ehk 14 aastad.

Kust se tunnusse et emma surnud on?

Se tunnusse, kui liinud jookswad pu peäl kaksipiddi; kui nemmad wägga ummisewad; kui nemmad arraks on äinud; kui nemmad ei lendwad paljo wälja ning kui nemmad keik woerad liinid omma pu fisse lassewad minna ja ei piddawad ühtegit hoolt selle eest. Kui se keik näbha on, siis peab muretsetud sama et nemmad uut emma sawad.

Eks üks pu woi mitte ilma leseta olla?

Ei woi mitte sest se on jubba kuulda olnud, mis nende ammet on.

Millal sawad nemmad teistest ärramurtud?

Lauritse päwa aego, kui nemmad lõpre-
tawad poisad kandmast, siis nemmad sa-
wad keik wälja listud.

Leine Peatük, mis sest perreheitmisest
õppetab, tullesal aastal.

P. S.

Ä d i k a s t.

* * *
So rahha = kot, leiwakirst, ädika waat
Ei löyko so kääst, kui tallomehheks saad!

* * *
Ma = rahwas tuñneb kül ädikast, agga
wähhe ou neid, kes teawad, kuidas ta teh-
hakse, ja mis tarwis tedda woib pruukida,
ja

ja mis suurt Passo ta innimestele ja weis-
tele sadab. Adikas on wäga hea toidusse
jures. Ta hoiab lihha, et ta hukka ei lähe
hä, kui ta adika sisse pannakse, ehk rääkis
ke sisse, mis adikaga on määraks lastetud.
Iseärranis moirwad innimesed mitmesug-
guse haigusse ja hädda sees sagedaste
adika läbbi abbi sada. —

Wotta paari lusika täit adikast, wala
la sedda ühe tobi wee sisse; see saab sulle
üks iook, mis pallawal aial werd lahutab
ja süddant kiinitab. Olled sa teekäia, siis
wotta paari su täit adikast; se teeb, et
kõlm sind ärra ei wotta. Kurja, raske
tõbbe sees aiab adikas higgistama. Kat-
ke aial jo adikast, ja te seal toas ja kam-
bris. Kus sa ellad, adika auro; se hoiab
sind terwise jures. Olled sa sõrme leikand,
ehk muido eännast raiunud, siis pesse wars-
ti

ti sedda hatwa ädikaga, ja panne n...
mis ädikaga on märiaks lastetud peäle; se
panneb werd kiini, ja teeb rutto terweks
ilma paistetusseta. Minnestusses, werre
ehk sojastõbbes, ehk kui innimenne alwa
tud on, wõtta ädikast, pea sedda ninna
ees, ja pesse sellega silma taggused ja ot
sa eslist; sest on warsti abbi. Misuggu
se tõbbe jures, mis külge hakkab, wõta
ädikast ja walla sedda pallawa kiwwi peä
le. Se ainnab auro, ja se aur hoiab et mit
te haigus nende külge ei hakka, kes haige
dega ühhes toas on. Issearranis on se
sinnane auro-teggeminne wägga hea kõhho
ja willi tõbbe jures, ehk kui lapsed rouges
on. Siis peab lo'm ehk nelli korda pãwas
ädika auro teggema ja põrmanda peäle ä
dikast ripputama. Kui kõrwad kurrifewad:
siis walla sojaks tehtud ädikast ühhe kausi
sõsse, katta sedda kausi kiini, et se aur mis
ädi

Adikast touseb ühheskous seisab. Ühhes
kohhas jätta auko, ja pea sedda haiget kõr-
wa selle auas kohhal, nenda, et se aur kõr-
wa sisse lähkäh. Monnikord on pahha
hais honette ja tubbade sees, mis innimes-
te terwisele kahjuks on, sedda woib adika
auroga keige hõlpsamime ärrasota —
Keik sedda head, ja weel ennam sadab mei-
le adikas.

Se olleks küil siis au wäärt verrenaene,
kellel iikka adikast walmis moias olleks.
Meed kes ei moista, õppigo siin, kuida sed-
da tehakse. Adikast woid sa monnesuggu-
sel wiisil halwa hinnaga teha: ogga
sul tulleb kaks asja selle jures tähhäte pan-
na: 1) et emmas hea on, ja 2) et õllut
ehk se weski, mis ounadest ehk ka porka-
nidest on wälja wauud, sojalt seisab. Em-
masas giab tedda päima, ja sojole peab
ted

tedda ikka káimas. Ádika emmakas tehhasse
se wárske leiwá forest, mis kolm ehk nelli
forda happo ádi^a sees on liagunud ja
wahhel tobhenend. Sedda leiwá kóort wóts
ta siis ja panne sinna astja sisse, kus sees
sa ádikast teed. Weel parrem on, kui sa sed-
da astjat esüte ea happo ád^a laga loppu-
tad. Selle astja sisse walla siis õllut, mis
enne on ülles kuppastatud ja jälle jahgunud.
Õlle sisse panne weel tullised sööd, ehk
lasse kuma rauda se t sees külma^s sada.
Se w^ottab temma seest e^e da kubb dat
h^ommala naggo árra. Alaa need árras
kustunud sööd pead sa párrast jälle wáija
wóttma. P^oanne siis sedda astjat úhtekohta
seisma, kus varras soe on, ja igaal páwal
pead sa sedda astja monnikord hásti lo^osu-
tama. Sedda selagemat õllut sa peäle wal-
lastid, sedda parremat ádikast saad sinna.
Náad sa, et ádikas jo happo kül on siis
wal^o

walla sedda walmist ädikast poddelitte ehk
kruside sisse, mis hästi on kiini pa dud,
ja panne siis leidri ehk toba sisse seisma.
— Keik ädikast ei vea sinna mitte astja seest
ärrowõtma: üks ossa jägo ikka sinna sisse,
nenda kui ka ädika emmakas. Ballad sa
nüüd jälle ni paljo õllut ehk wibma wet
astja sisse, kui sa ädikast olled ärrowõt-
nud, siis saad sinna sest jälle ädikast mis
ni hea on kui se esimesenne.

Nenda woid sa ka hawpo ounadest head
ädikast tehha ehk olleksid nemad ka jo mäd-
danend. Wauta sedda märga nende seest
wälja, ja laese sedda ni kaua seista, et ta
selgeks saab. Walla sedda õlle asemel ast-
ja sisse, mis hea ädikaga on lopputatud,
sa kus emmakas sees on; muidu te sedda
nendasammoti kui õlleädikast. Weel tulleb
sulle tähhele panna, et need astjad, mis sa
ädi

ädika tarwis wöttad, öiged puhtad on.
Tinna- ja wast, riistade si-se ei pea sinna
ilmas ädikast wallama, seist se kishub sedda
Eihwoti, mis tinna ja wässe sees on wälja,
ja se on innimessele sureks kahjuks.

Ennäh, mis hea ja Tallis assi
ädikas an; mis suurt kasso ta innime tele
sada! Kas se nü d suur assi on sedda isse
teha? Ja siiski ma ei tea ma-rabwa
seas ühteai perrenaest, kes sedda moistaiks
teha. Ma ollen kül jo mitme wa-to räs
k-nud, et ma sedda saksma- maal ollen näis
nud, agga siis ma sain sedda wastust:
„Kust meie w e'ed sedda wöttame kust sed-
„da teha? Jummal sedda teab mis sig-
„dused asjad sinna jure tarwis lähhäwad.“
Selle õppetuse järrele, mis sijn antasse,
on se öie ferge assi. H ppo öllut ja leiwa
foort woib iggaüks sada, ja sedda wäe-
wa

wa polle mißski armada. Duna puud
woib ka iggaüks ilma waewata raswatada
ja fest ouna weest ädikast tehha. Monni
perrenaene woiks ennesele head hulga rah-
ha fogguda. kui temma ni paljo ädikast
teeks, et temmal taiks üht orsa müa. Se
elleks wägga hea, kui perrenaesed meie maal
ka wöttaksid selle õppetusse järrele tehha.
Nemmad woiksid isseennestele ja teie in-
nimestele häddas abbi tehha, ja mitme hai-
gusse eest ennost hoida, mis nüüd monne
külge hakkawad. Se peaks ja muidogi
meie teige surem hool ollema, omma ter-
wise ja ello eest teigipidti hoolt piddada,
ja Jummal andid pruukida, mis ten ma
meie ihho toidusselks, terwiseks, ja ab-
biks hädda sees meile on andnud. Nüüd
kui ma rahwal wiaga on. sus peawad nem-
mad esfite moisa minnema. Monned on
moisast laugel, et mitte warsti ei woi abbi
fa

sada. Monned ootwad ni kaua, kui nad
nawad et õige kitsas kões on. Siis wast
lähhawad nemmad moisa wannematte ehk
teiste hea innimeste palwete, ja siis sünnib
saggedaste et ükski rohhi ehk nou ennam ei
aita. Se juhtub jo saggedaste et innimen-
ne ennast raiub ehk leiab, et minnestus
peäle tulleb, et mitmesugused haigusse
ühe maia ehk kulla sees liguwad. Kui
nüüd ühbelgi abbi ei olle, ja ükski abbi ei
tea, kas siis tulleb immels panna, kui mit-
mesugused willetsused ma-rahwale juh-
tuwad, mis siis ei olle's sündinud, kui
nemmad olle'sid teadnud eänast selle eest
hoida. Se on ikka tõssi, et innimested
mitme hädda, mitme haigusse eest eänast
woil'sid hoida, kui nemmad agga wõttak-
sid õppida ja tähhele panna, mis abbi sa-
dab ja wallo wähhändab. Kui nemmad
õigel aial abbi otjil'sid, ja kui neil misug-
gu

gused asjad ja rohkud maias ollesid, mis
kallid ei olle, ja mis nemmad ilma waewa-
ta weiksid sada, nenda kui ädikas on. Nüüd
surreb monni lyps rouge tõbbesse; monni
tonkab paistetand jallaga; monni kaebab
hamba ja kõrwa wallo ülle; monne külge
hakkab teiste hoiaus; ja ükski ei teo en-
nasti aitada. Nenda tulleb nüüd monne
suggune hädda maa = rahwa sekka. —
Kuumalus ja holetus on ikka se, kust lei-
ge surenõusa hädda ja willetjust innimes-
te peäle tulleb!

Sest surrest kahjust, mis wiin teeb.

*

*

*

Kui mul on wiina, siis ollen ma mees:
Winaga kaswab mo südda mo sees,
Et ma siin waewa ja murret ei nä:
Summala wiljoke kahjo ei te!

*

*

*

Sedda rummalat ja nurjatummata sal-
ma aias ja laulis Niggola Juhhan ilka,
Kui moistlikkud innimesed temma mele
tulletaüd, et ta nerda liast ei piddand jo-
ma. Sedda söimatti sepärrast ka Joma
Juhhan.ks. Sesamma Niggola Juhhan
olli nouakas mees olnud, agga jomiste läb-
bi olli temma ni waeseks sanud. et temma
naene ja tema lapsed ihho allaste kerjamas
käisid. Temma olli esite igga hommiko
üht

üht su: täit wina wõnud, monne aia parrast kaht, wimaks kolm ja nelli, ja weel annam. Meuda sai temmast aega möda wimati keige surem iwma-koer. Temma õppestajal, kes tedda tundis, olli kalle meel temma naese, ja laste parrast. Se püdis tedda iggal wiisil parrandada, ja nomis tedda soogaedaste, et temma nisuggust furia ja autuma ammeti piddi mahha jätma. Üks lord kutsus kirriko herra tedda ennese juure, ja palus tedda söbra wiisil, et temma wõttaks ennast parrandada ja et ta isseennost omma naesti ja ommad lapsed jomisse läi bi õanetusse ja wõetfusse siise ei sataks. Kule Zubhan ütles temma: „minna ei ütse middagi sest, kui janna monniford su: „tõit wina wõttad, kui ta udduse ja külma „ilmaga wõlias käid. Nigaa kui sa igga „päwal wina jood, siis teeb te sulle kahjo. „Wiin on kibbe ja lange: teeb werd pal-
la-

„lumaks, ja aiab tedda wägga kängeste
„ihho sees jooksmä, ja sest tulleswad mit
„meisugused haigusjed inni neste peäle.
„Sinna olled isse mulle dölnud, et sa närp
„sõma olled, kui sa liaste olled jonud Sin
„no südda wallotob ja põksub jaggedaste,
„luuifmed wärrisew d, sinno pea on nõ
„draks ja uimaseks sanud, ja mitmeisugus
„sed haigusjed on sulle jomisse läbbi tul
„nud. Minna ütlen sulle selgeste, et sa
„mitte ennam nenda moistlik mees ei olle,
„sest aiast sadik, kui sa hakkasid wina jo
„ma. Ma kardan wägga et sa rumaks
„hulluks lähhäd, kui sa liga jomist mahha
„ei jätta. Et sinno asjad keik urija lähhä
„wad, sedda sa nääd jo isse. Junkur ja
„kubjas on ikka sinno kaeia peäl. Keik kül
„la rahwas hürwitab ja laitab sind ja keik
„lapsjed jookswad sinno järrele ja sõimawad
„sind joma koeraks. Mötte ugga taggasi
mon

„monda aega, kui sa weel ei joned, Kuida
„suis iggaüks sind au wäärt piddas! Kuida
„suis sinno maiapiddaminne lorda lüks!
„Kuida suis sinno naene sind armastas, kes
„nüüd ööd ja päwad sinno pärrast nuttab,
„ja öhfab! Kule Zuhhan, wotta jäue moi
„must ennese üle, kui jomisse himmo sind
„körtso kutsub. Sa jälle meheks; par
„randa einaist ja jätta sedda siurt hirmsa
„jomist mahha, mis sind hukatusse sisse
„wiib. Weel on sul aega ümberpöörda.
„Minna tabhan tehha, mis minno jou
„dus on, et sinust weel aus mees saab,
„ja sinno herra aitab sind. Sa ollid
„jo muido ni hea mees. Püa nüüd ue
„noug, armas Zuhhan, jälle ni heaks
„sada kui sa ollid, eime kui sa sedda hirm
„sa wina jomist hakk sid. Anna mulle pä
„se peale, ja toota mulle, et sa tr:iste sed
„da tabhad piddada, mis sinno ennese õn
„neks

„neks tulleb.“ Nenda pollus armolikkul
wisil kirri^o = õppetaja Zuhhanit. Zuhhan
nutnis kui laps nenda leitajid õppetaja san-
nad temma läbbi süddame. Zummamal õnnis-
tago teid ja tassugo teile tuhhat Ford sedda
head, mis tei minnule tete! Teie peästate
mind ühhesi hirmsast ellust omma õppetusse
läbbi. Willeis innimenne minna ollin; agga
nüüd ma tahhan teie sanna kuulda ja jomist
mahha jätta. Ennam ei woinud temma õõs-
da. Temma silmad said wet täis ja temma
läs seie kndla nouga ärra „ei ma nüüd
„ka imas ennam ei tahha wina jua!“

Kui ta foio tulli, langes ta naese faela
ümber räkis temmale krik mis õppetaja
temmale olli ütte nud, ja tootas on ma
noeske si wistist kui Zummamal taewas on,
et ta mitte unnam ei ta ha's wina wõta.
Temma n ene ja lapsed lapa sid põlwele
mahha ja tannasid Zummalat, et Issa jälle
hea

hea jone peäle ollt sanud, ja et neil nüüd
jälle lotus olli seil õnnetussest lahki soda,
mis sisse nemmad Jsa sü läbbi ollid sattus-
nud. Temma hea naene lubbas temmale
isse monnikord sutait wina kortsust koiu tua,
kui ta aaga isse mitte ei tahhaks kortsu miin-
na ja seäl teistega hullo ello piddada.

Zuhhan piddas kolm nädalat mis ta
olli lubband, ja ei läinud mitte kortsu.
Aga seäl küllas, kus Zuhhan ellas, olli
se miis et warrul, talgude ja pulmade jo-
dulikka kaneaeste piddi wina jod ma Zuh-
han waku i ka nüüd pulma. Temma wan-
nad sõbrad kellega temma muido kõr sis
olli jonud, ollid ka seäl, ja iõimad ja õis-
kasid kii hullud innimesed. Need hõlpa-
sid nüüd Zuhhanit naerma, ja ütlesid:
„maat nüüd on Zuhhan õige pühha mees!
„Nüüd sa ei tohhi enam juu. Kirrifo Her-

118
1, ka nomimisē lābbi on ta waggafs in-
nimessefs sanud!" Zuhhan fulis sedda;
temma wannad himmud toufid; temma
mōtles: ūksford ei olle mitte iggako;
hakkas joma, ja jōi ni kaua, kunnī ta tais
oli fui pil. Nūū said wannad himmud
jalle wōimust temma ūlle. Ta jōi nūūd
jalle igga pāwal fui eñnegi, ia weel hullo-
minne, otsego olleks temma tahtnud omma
sūddame tuñnistust wina siise ārauppu-
tada. Zoobnust peast aias ta rummalad
jutrud, hakkas jōimama ja riidlema, sai
peksa ja pealeg weel kōhto ees nuhtlust.
Temma maia spiddaminne lāfs kōggone
nurja, ia wimafs wōeti temma maia ja
maad temma kāest āra. Se ūlle lāfs tem-
ma kōggone hulluks, sattus iōobnust peast
krawi, ja murdis omma kaela. Kōhto-
wannemad ei lasfnud tedda mitte firrifō-
aeda matta, waid tedda pandi firrifō aia
tah

tabha übbe augo sisse, sepärrast et tem-
ma mitte kui moistolik innimenne ei ella-
nud. Ei ükski nu nud temma pärrast egga
kabbetsenud temma surma. Sest temma
naene olli jo murte pärrast surnud, ja tem-
ma lapsed hulkusid ferjamas. Kaks Poes-
ga olliid wangi tornis loetusse pärrast;
sest nende isa, kes isse jo nisse läbbi olli
hukka läinud, ei moistnud ka neid diaekts
innimesjiks kaswatada. Misuggune uugu
kui Zuhhanii olli, õppetab selgeste: mis
hulle ja hirmus asii übbe ni'uggusega on,
kes einast omisse ammetisse on andnud.
Kes peaks ka mõtlema, et üks innimenne,
kellal meel ja moistus peas on, ennam wis-
na mõtleks, kui ta peab hõnab, kui ta ag-
ga ial loobnud innimest on näinud. Kuida
ta rummalam weel kui weis, teletu ja me-
lets maas on. Kuida ta Zummala and-
jälle wäija oksendab, mis temma liaste
olli

oli pruukinud. Kuida rummalad lapsedki
tedda naerwad ja teotawad ja tedda jomas
foeraks sõimawad.

Seäl küllas, kus Niggola Zuhhan el-
las, oli ka se wiis, et poisid tüdrukutele
ka ikka wina pakkusid. Ja kui nemmad
ei tahtnud mõrta, siis sundisid teised neid
wägajse joma. Selle rummala wiisi läbbi
õppis keik naeste rahwas wina joma.
Naesed ja tüdrukud jäiwad nendalain-
moti kui mehedki. Agga mis sest wimaks
tulli? Seäl küllas ei olnud mitte üs ai-
nus priist punnaste näoga naesterahwas
näha. Keik naesed ja tüdrukut ollid orses
go furnud innimesjed, nenda lahwatand
ollid nemmad silma näust. Ja se tuli keik
wina jomisest. Ja mis suur õnnetus
weel innimestele jomisest tulleb, wistlug-
guse wallatusse ja pattude fise innimesed
joobz

joobnust veast langeroad, sedda ei olle äv
ra arvoadä.

Winaga on nerda kui teikide Zuma
mala andedega. Moistlikkul wisil peame
meie neid prufima. Kes sedda ei te, sellele
lähäwad nemmad lahjuks.

